

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань 023 «Соціальна робота»
Спеціальність 232 «Соціальне забезпечення»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітня програма Управління соціальною сферою

Статус дисципліни вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання українська

Завідувач кафедри
Соціальної економіки

Галина НАЗАРОВА

Харків
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри соціальної економіки
Протокол №13 від 26.08.2022 р.

Розробник(и):
Писаревська Ганна Іллівна, к.е.н., доц. кафедри соціальної економіки

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри-розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Процес глобалізації та світова інтеграція національних економік передбачає тісну взаємодію бізнесу з державою й суспільством. Сучасна концепція, згідно якої корпорації, держава, суспільство враховують інтереси один одного та всіх зацікавлених сторін. Тим самим вони покладають на себе відповідальність за вплив своєї діяльності та любых інших дій на замовників, постачальників, робітників, акціонерів, місцеві громади та інші зацікавлені сторони суспільної сфери, держави, корпорацій. Ці зобов'язання виходять за рамки встановлених законом дій дотримуватися законодавства та припускають, що корпорації, держава, суспільні організації добровільно приймають на себе зобов'язання та додаткові міри щодо підвищення якості життя населення, працівників корпорацій, їх родин, місцевих громад та суспільства в цілому.

Навчальна дисципліна "Соціальна відповідальність" надає можливість студентам здобути знання про: соціально-політичні процеси й механізми взаємодії бізнесу, держави й інших найважливіших соціальних інститутів у сучасному суспільстві, сутність і дотримання взаємин держави й бізнесу з різними соціальними групами.

Вивчення дисципліни дає можливість студентові набути досвіду формування національної моделі соціальної відповідальності в межах концепції сталого розвитку.

Мета навчальної дисципліни – оволодіння сучасними теоретичними основами соціальної відповідальності та практичними навичками застосування основ соціальної відповідальності з позиції сучасних стандартів соціальної політики, соціальної звітності, етики бізнесу й прав людини в умовах інтеграції концепції стійкого розвитку для формування соціально-відповідальної поведінки.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	2-4
Семестр	3-8
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	Іспит

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Соціальна та економічна історія України	Ринок праці та зайнятість населення
Прикладна математика	Соціальний аудит та інспектування
Інформатика в соціальній сфері	Інформаційно-комунікаційне забезпечення соціальної сфери
Теорія соціальної роботи	Комплексний тренінг «Управління соціальною сферою»
Основи економіки та бізнесу	
Креативна економіка та менеджмент	
Соціальна статистика	
Людський розвиток	

Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність до визначення основних тенденцій та особливостей розвитку соціальної відповідальності	Визначати концептуальні основи розвитку соціальної відповідальності; сутність, види, категорії, еволюцію, концепції, моделі та рівні соціальної відповідальності, особливості соціальної відповідальності різних суб'єктів соціального розвитку, місце соціальної відповідальності в управлінні організацією
Здатність до визначення нормативно-правових засад розвитку соціальної відповідальності моделей корпоративної соціальної відповідальності і становлення різних типів корпоративної культури	Визначати нормативно-правові засади розвитку соціальної відповідальності, моделі корпоративної соціальної відповідальності і становлення різних типів корпоративної культури
Здатність застосовувати критерії, показники та методику оцінювання соціальної відповідальності;	Визначати критерії, показники та методику оцінювання соціальної відповідальності
Здатність формувати механізм управління корпоративною соціальною відповідальністю	Визначати особливості вияву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях, сутність соціальних інвестицій як форми вияву корпоративної відповідальності роботодавців;
Здатність збирати й оцінювати інформацію з корпоративної соціальної відповідальності для прийняття рішень і формування пропозицій до програм розвитку організації	Визначати сутність, складові та пріоритети розвитку соціально відповідальної політики управління персоналом, формувати відносини підприємства із зовнішніми організаціями на засадах корпоративної соціальної відповідальності; визначати напрями активізації індивідуальної та колективної екологічної відповідальності
Здатність ідентифікувати, аналізувати і ранжувати очікування зацікавлених сторін організації з позицій концепції корпоративної соціальної відповідальності	Визначати екологічні аспекти соціальної відповідальності та їх нормативно-правове регулювання, зміст, структуру і вимоги міжнародних стандартів звітності, особливості соціальної звітності в Україні, посилювати соціальну відповідальність суб'єктів суспільного розвитку через соціальне партнерство
Здатність оцінювати ефективність корпоративної соціальної відповідальності	Узагальнювати матеріали аналізу для формування пропозицій щодо удосконалення програм корпоративної соціальної відповідальності, аналізувати соціальну звітність організації і готувати необхідну інформацію для її формування, здійснювати моніторинг та оцінювати ефективність корпоративної соціальної відповідальності

Змістовий модуль 1
Сутність соціальної відповідальності як стратегії
взаємодії держави, бізнесу, суспільства, людини

Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку

1.1. Концепція сталого розвитку.

Економічна, соціальна та екологічна складові сталого розвитку. Концепція соціальної відповідальності як система науково обґрунтованих понять, принципів і положень концепції сталого розвитку. Роль соціальної відповідальності у реалізації концепції сталого розвитку.

1.2. Реалізація концепції сталого розвитку на засадах соціальної відповідальності.

Система соціального партнерства як механізм ефективній взаємодії держави, бізнесу та інститутів громадянського суспільства.

1.3. Цілі реалізації концепції корпоративної соціальної відповідальності.

Суспільна злагода. Стале соціально-економічне зростання. Розвиток соціальних чинників виробництва – людського і соціального капіталу і посилення їх дії на економічну діяльність.

Тема 2. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства

2.1. Основні економічні агенти соціальної відповідальності і їхня взаємодія.

Аналіз взаємодії бізнесу з державою, суспільством і закордонними партнерами. Концепція взаємодії держави з громадянським суспільством. Партнерство та ефективність взаємодії людини, держави, суспільства. Закони України з ефективного співробітництва громадських об'єднань та органів влади.

2.2. Державна політика як основа формування простору взаємодії держави, суспільства й бізнесу.

Соціальна держава. Посилення відкритості державної політики. Основне втримування й напрямки державної політики. Формування й проблеми реалізації державної економічної політики. Основні напрямки державної соціальної політики. Формування й проблеми реалізації соціальної відповідальності держави.

2.3. Форми прояву соціальної відповідальності.

Форми прояву соціальної відповідальності у зовнішній та внутрішній сферах. Корпоративне громадянство. Соціальна політика підприємства. Соціальна відповідальність громадянина. Патріотизм.

Тема 3. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю

3.1. Структура управління корпоративної соціальної відповідальності.

Система оптимального розподілу функціональних обов'язків, прав і відповідальності. Порядок і форми взаємодії між органами управління та персоналом. Оцінювання результативності. Умови праці. Охорона довкілля. Співпраця із територіальними громадами. Програми соціального інвестування.

3.2. Політика управління соціальною відповідальністю.

Розробка місії, цілей та завдань у сфері соціальної відповідальності. Інтеграція соціальної відповідальності у функції структурних підрозділів підприємства. Аналіз і вдосконалення діяльності та практики організації соціальної відповідальності. Проекти соціального інвестування. Контролінг реалізації соціальних програм. Навчання персоналу у сфері корпоративної соціальної відповідальності.

3.3. Вплив державної політики на формування організаційно-економічних механізмів управління корпоративною соціальною відповідальністю.

Якість формування правових норм, контролюючих інститутів та інфраструктури. Партнерство та інституціональне інвестування. Якість продуктів та послуг. Запровадження та реалізація міжнародних стандартів.

Тема 4. Формування відносин роботодавців з працівниками на засадах соціальної відповідальності

4.1. Державні програми соціально-економічного програмування.

Збалансування інтересів роботодавців та найманих працівників. Створення стабільних умов розвитку трудових відносин. Максимізація корисності найманих працівників. Права людини і ведення бізнесу. Роль департаменту людськими ресурсами в інтегруванні соціальної відповідальності в організацію.

4.2. Права людини на робочому місці.

Відповідність основним правам і свободам людини на підприємстві. Конвенції Міжнародної організації праці. Закони України щодо професійних спілок. Глобальні принципи Саллівана. Ініціативи з прав людини Глобального Договору ООН.

4.3. Практика партнерства між роботодавцями і працівниками.

Соціально відповідальний роботодавець. Економічний ефект від партнерських відносин між роботодавцями та працівниками. Моніторинг лояльності працівників. Мотивації та зобов'язання співробітників. Організація тренінгів на робочому місці. Кар'єрне зростання. Компенсації та стимулюючі програми. Етика і корпоративні цінності.

Тема 5. Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності

5.1. Взаємодія зі стейкхолдерами як основний принцип соціальної відповідальності.

Залучення стейкхолдерів. Поняття та види стейкхолдерів. Європейський досвід. Визначення стейкхолдерів компанії. Карта стейкхолдерів. Матриця стейкхолдерів. Стратегічний діалог. Оцінка діалогу за стейкхолдерами.

5.2. Державна політика як основа формування простору взаємодії держави, суспільства й бізнесу.

Основне втримування й напрямки державної політики. Формування й проблеми реалізації державної економічної політики. Основні напрямки державної соціальної політики. Формування й проблеми реалізації соціальної відповідальності держави.

5.3. Втручання влади в діяльність компанії: вітчизняний і закордонний досвід.

Конфлікти суспільства й бізнесу, влади й бізнесу. Тенденція розвитку особистих зв'язків, лобізм, корупція. Лобізм як об'єкт корпоративного керування. Корупція як елемент реальної дійсності.

Змістовий модуль 2

Формування ефективного розвитку соціальної відповідальності

Тема 6. Екологічна компонента соціальної відповідальності

6.1. Стан довкілля як глобальна проблема. Масштаб екологічний проблем.

Економічні та соціальні прояви екологічних проблем. Міжнародні ініціативи із навколишнього середовища. Міжнародний стандарт ISO 14000. Міжнародний і український досвід впровадження принципів екологічної відповідальності.

6.2. Екологічна відповідальність як складова соціальної відповідальності.

Основні принципи і напрямки соціальної відповідальності у сфері захисту довкілля. Першорядне вирішення екологічних проблем. Програми з контролю забруднення та захисту довкілля, збереження природних ресурсів, дотримання екологічних стандартів тощо. Міжнародні документи щодо навколишнього середовища та стандарти екологічного менеджменту.

6.3. Законодавство України про охорону довкілля.

Стратегія національної екологічної політики України. Основні принципи охорони навколишнього природного середовища. Пріоритетність вимог екологічної безпеки. Водний, Лісовий та Земельний кодекси.

Тема 7. Соціальне партнерство як елемент формування соціальної відповідальності

7.1. Соціальна відповідальність корпорації як бізнес-стратегія.

Соціальна відповідальність як фактор стійкого розвитку підприємства, інструмент управління ризиками та засіб підвищення ефективності управління. Довгострокові вклади в соціально-економічний розвиток територій. Відповідальність за збереження довкілля. Відповідальність перед співробітниками та іншими стейкхолдерами.

7.2. Декларація соціального партнерства. Відносини з місцевими громадами.

Принципи взаємовигідного співробітництва. Співпраця з органами влади та іншими стейкхолдерами. Розробка соціальних програм. Оцінка результативності соціального партнерства.

7.3. Створення соціально сприятливого середовища.

Прозорість ведення бізнесу. Легітимність форм власності. Позитивний економічний і соціальний вплив підприємства на суспільство. Обговорення важких запитань. Ефективні форми взаємодії із зацікавленими сторонами й групами впливу.

Тема 8. Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності

8.1. Значення та зміст моніторингу соціальної відповідальності.

Алгоритм моніторингу корпоративної соціальної відповідальності. Розроблення бази власних стандартів. Фіксація параметрів корпоративної соціальної відповідальності. Виявлення реальних досягнень. Популяризація досягнень в сфері соціальної відповідальності підприємства.

8.2. Параметри моніторингу соціальної відповідальності.

Ключові індикатори та поняття поточного становища соціальної відповідальності на підприємстві. Основні напрями корпоративної соціальної відповідальності. Відповідальність кожного як корпоративного громадянина. Відповідальність перед співробітниками. Відповідальна ділова практика. Відповідальність перед громадою.

8.3. Комплексна система соціальної відповідальності.

Трансляція корпоративної соціальної відповідальності на зовнішні зацікавлені сторони. Стратегічні ініціативи. Публічна активність. Експертне позиціонування. Просування соціальної відповідальності.

Тема 9. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності підприємств

9.1. Значення та зміст оцінювання ефективності соціальної відповідальності.

Бюджет програми соціальної відповідальності. Відмінність оцінювання ефективності соціальної відповідальності від оцінювання ефективності фінансових проєктів та інвестування. Волонтерські проєкти та їх ефективність.

9.2. Методики оцінювання соціальної відповідальності.

Індикатори оцінювання соціальної відповідальності. Система управління та оцінки Лондонської бенчмаркетингової групи (LBG). Збалансована система показників по соціальної відповідальності. Розрахунок соціального ефекту від інвестицій.

9.3. Ключові показники ефективності соціальної відповідальності.

Досвід світових компаній та Всесвітньої бізнес-ради зі сталого розвитку. Матриця можливих показників при моніторингу та оцінці соціальної відповідальності компаній в Україні.

Тема 10. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні

10.1. Концепція Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні.

Терміни і поняття, що використовуються у Концепції. Характеристика і аналіз проблеми, на розв'язання якої спрямована Стратегія. Мета і завдання Стратегії. Обґрунтування доцільності розроблення і реалізації Стратегії на основі зарубіжного та вітчизняного досвіду. Внутрішній контекст розвитку соціальної відповідальності в Україні. Цілі, досягненню яких присвячена Стратегія. Зовнішній контекст розвитку соціальної відповідальності в Україні.

10.2. Складові розвитку соціальної відповідальності в Україні.

Організаційні та нормативні умови розвитку соціальної відповідальності. Розвиток

можливостей та компетенцій бізнес-організацій для підтримки їх у реалізації соціальної відповідальності. Підвищення обізнаності щодо соціальної відповідальності серед різних груп заінтересованих осіб.

10.3. Очікувані результати реалізації Стратегії.

Короткострокові результати (до трьох років з моменту затвердження Стратегії). Довгострокові результати. Фінансування реалізації Стратегії. Термін виконання Стратегії.

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

Під час вивчення дисципліни застосовуються такі методи навчання, спрямовані на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти, як: проблемні лекції, дискусії, презентації, робота в малих групах, інтерактивні діалоги, кейс-метод, виконання творчого завдання. Під час вивчення тем 2, 6, 7 і 10 студенти слухають проблемні лекції. Семінарські заняття за темами 1, 3, 4, 5, 7 проводяться у формі доповідей, презентацій, дискусій. При вивченні теми 6 студенти на семінарському занятті приймають участь у дискусії на тему "Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні".

За темами 3 та 6 проводяться інтерактивні діалоги. Засвоєння матеріалів за темами 4, 5, 6, 7, 10 передбачає застосування кейс-методу при розв'язанні ситуацій. Робота в малих групах з підготовкою презентацій застосовується при вивченні тем 8 і 9. Творче завдання "Розроблення стратегічних напрямів соціальної відповідальності" виконується за темами 1 – 8.

Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни "Соціальна відповідальність" здійснюється за накопичувальною (100-бальною) системою оцінювання. Оцінювання здійснюється за такими видами контролю: поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів); підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового іспиту, відповідно до графіку навчального процесу (максимальна кількість балів – 40, мінімальна кількість балів – 25, за якої іспит вважається складеним).

Поточний контроль включає оцінювання роботи студентів під час: практичних, семінарських занять та виконання домашніх завдань. За практичне завдання або доповідь на семінарі та домашню максимальна кількість балів – 5. Загальна кількість балів за практичні, семінарські заняття та домашні завдання складає 10 балів (2 теми по 5 балів).

Творче завдання оцінюється максимум в 10 балів та передбачає есе із запропонованих тем.

Презентація оцінюється в максимум в 5 балів. Презентація має бути виконана в середовищі PowerPoint. Максимальна оцінка ставиться за умови наявності не менше, ніж 10 слайдів, які у повній мірі розкривають зміст її теми, та відповідного представлення матеріалів презентації у групі. Загальна кількість балів за презентації складає 10 балів (2 теми по 5 балів).

Протягом семестру студенти пишуть 2 письмові контрольні роботи та 2 колоквиуми. Максимальна оцінка за кожну контрольну роботу 5 балів. Максимальна кількість балів за обидві контрольні роботи 10 балів. Максимальна оцінка за кожен з колоквиумів 10 балів. Максимальна кількість балів за обидва колоквиуми – 20. Перший колоквиум включає теми 1 – 5, а другий колоквиум – теми 6 – 10. Структура колоквиуму: два теоретичних завдання (максимальна оцінка за кожне теоретичне завдання – 1,5 бал); два практичних завдання (максимальна оцінка за кожне 1,5 бали); два ситуаційних завдання (максимальна оцінка за кожне – 2 бали).

Підсумковий контроль. Формою підсумкового контролю є іспит. Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей. Кожен екзаменаційний білет складається із 20 тестів та 3

практичних завдань (ситуаційного, діагностичного та евристичного).

Критерії оцінювання екзаменаційних робіт:

тести. Максимальна кількість балів – 14. Кожен тест закритої форми з одиничним вибором та тест закритої форми з множинним вибором оцінюється в 0,5 бали. Кожен тест закритої форми на правильність розрахунків – в 1,5 бали. Тест відкритої форми на доповнення оцінюється в 1 бал;

стереотипне завдання. Максимальна оцінка завдання – 5 балів, із них: 1 – правильний методичний підхід, знання формули для розрахунку; 1 – правильний арифметичний розрахунок показника; 1 – оформлення рішення завдання: розв'язання, одиниці виміру, відповідь; 2 – наявність обґрунтованих висновків та відповіді;

діагностичне завдання. Максимальна оцінка завдання – 9 балів, із них: 2 – правильний методичний підхід, знання формул для розрахунку; 2 – правильний арифметичний розрахунок показників; 2 – оформлення рішення завдання: хід розрахунків, одиниці виміру, необхідні пояснення; 3 – наявність обґрунтованих висновків та відповіді;

евристичне завдання. Максимальна оцінка завдання – 12 балів, із них: 2 – володіння теоретичними знаннями та їх застосування для вирішення поставленої проблеми; 2 – послідовність та аргументованість викладення матеріалу; 2 – застосування творчого підходу до вирішення поставленої проблеми; 2 – оригінальність підходу до виконання завдання та подання результату; 4 – наявність обґрунтованих висновків щодо вирішення поставленої проблеми.

Практичні завдання передбачають вирішення ситуаційних та практичних завдань щодо соціальної відповідальності та дозволяють діагностувати рівень підготовки і компетентності студента з навчальної дисципліни.

Результат семестрового іспиту оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на іспиті, – 25. Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мах бал
1	2		3	4
ТЕМА 1.	<i>Аудиторна робота</i>			
Соціальна відповідальність як чинник стійкого	Лекція	Лекція за питаннями: 1.1. Концепція сталого розвитку. 1.2. Реалізація концепції сталого розвитку на засадах соціальної відповідальності. 1.3. Цілі реалізації концепції корпоративної соціальної відповідальності.		
	Практичне заняття	Практичне завдання – вирішення кейсів «Обґрунтування проблем належної ролі бізнесу в суспільстві України» та «Обґрунтування соціально-відповідальних дій організації».		

розвитку		Модель корпоративної соціальної відповідальності» Семінарське заняття за питаннями: 1. Економічна, соціальна та екологічна складові сталого розвитку. 2. Роль соціальної відповідальності у реалізації концепції сталого розвитку. 3. Розвиток соціальних чинників виробництва – людського і соціального капіталу		
	Самостійна робота			
	Самостійна робота	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять		
ТЕМА 2. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 2.1. Основні економічні агенти соціальної відповідальності і їхня взаємодія. 2.2. Державна політика як основа формування простору взаємодії держави, суспільства й бізнесу. 2.3. Форми прояву соціальної відповідальності.		
	Практичне заняття	Практичне завдання – вирішення кейсів «Розробка кодексу з КСВ регіону» Інтерактивний діалог «Характеристика благодійності та соціальних інвестицій як основних інструментів КСВ».		
	Самостійна робота			
	Самостійна робота	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять		
ТЕМА 3. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 3.1 Структура управління корпоративної соціальної відповідальності. 3.2. Політика управління соціальною відповідальністю. 3.3. Вплив державної політики на формування організаційно-економічних механізмів управління корпоративною соціальною відповідальністю.		
	Практичне заняття	Практичне завдання 1. «Розробка кодексу з КСВ регіону». Практичне завдання 2. «Характеристика благодійності та соціальних інвестицій як основних інструментів КСВ». Семінарське заняття за питаннями: 1. Розробка місії, цілей та завдань у сфері соціальної відповідальності. 2. Програми соціального інвестування. 3. Контролінг реалізації соціальних програм.	Доповідь на семінарі	5
	Самостійна робота			
	Самостійна робота	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять		
ТЕМА 4. Формування	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 4.1. Державні програми соціально-економічного програмування. 4.2. Права людини на робочому місці. 4.3. Практика партнерства між роботодавцями і працівниками.		

відно син работ одавц ів з праці вника ми на засада х соціа льної відпо відаль ності	Практичне заняття	Практичне завдання 1. «Аналіз соціально-відповідальної програми щодо персоналу підприємства» Практичне завдання 2. «Розроблення соціального пакету для різних категорій персоналу підприємства» Семінарське заняття за питаннями: 1. Створення стабільних умов розвитку трудових відносин. 2. Відповідність основним правам і свободам людини на підприємстві. 3. Соціально відповідальний роботодавець. 4. Етика і корпоративні цінності.	Письмова контрольна робота	5
	Самостійна робота			
	Самостійна робота	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять		
ТЕМ А 5. Формування відно син бізнес у із зовні шнім и органі зація ми на засада х соціа льної відпо відаль ності	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 5.1. Взаємодія зі стейкхолдерами як основний принцип соціальної відповідальності. 5.2. Державна політика як основа формування простору взаємодії держави, суспільства й бізнесу. 5.3. Втручання влади в діяльність компанії: вітчизняний і закордонний досвід.		
	Практичне заняття	Практичне завдання – вирішення кейсів, вирішення практичного завдання "Проектування зовнішньої соціально відповідальної програми в організації". Семінарське заняття за питаннями: 1. Поняття та види стейкхолдерів. 2. Карта стейкхолдерів. 3. Матриця стейкхолдерів. Письмова контрольна робота.	Домашнє завдання	5
			Колоквіум	10
	Самостійна робота			
Самостійна робота	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять			
ТЕМ А 6. Екологічна компонента соціа льної відпо відаль ності	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Проблемна лекція за питаннями: 1.1. Стан довкілля як глобальна проблема. Масштаб екологічний проблем. 1.2. Екологічна відповідальність як складова соціальної відповідальності. 1.3. Законодавство України про охорону довкілля. Практичне завдання – вирішення кейсів: 1. Індивідуальна екологічна відповідальність 2. Проект, спрямований на вирішення місцевої екологічної проблеми. Творче завдання на тему "Розвиток соціальної відповідальності в Україні".	Творче завдання	10

<i>Самостійна робота</i>				
	Самостійна робота	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять		
ТЕМ А 7. Соціальне партнерство як елемент формування соціальної відповідальності	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 7.1. Соціальна відповідальність корпорації як бізнес-стратегія. 7.2. Декларація соціального партнерства. Відносини з місцевими громадами. 7.3. Створення соціально сприятливого середовища.		
	Практичне заняття	Практичне завдання – вирішення кейсів «Аналіз змісту та структури колективного договору організації на предмет формування високої соціальної відповідальності соціальних партнерів» та «Оцінка рівня колективно-договірного забезпечення КСВ організації». Семінарське заняття за питаннями: 1. Соціальна відповідальність як фактор стійкого розвитку підприємства. 2. Розробка соціальних програм. 3. Прозорість ведення бізнесу.	Презентація	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Самостійна робота	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять		
ТЕМ А 8. Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: 8.1. Значення та зміст моніторингу соціальної відповідальності. 8.2. Параметри моніторингу соціальної відповідальності. 8.3. Комплексна система соціальної відповідальності.		
	Практичне заняття	Практичне завдання – вирішення кейсів, інтерактивний діалог «Розробка форми соціального звіту організації з використанням кількісних та якісних показників результативності; показників діяльності відповідно до взаємодії та діалогу з основними стейкхолдерами»	Письмова контрольна робота	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Самостійна робота	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять		
ТЕМ А 9. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: 9.1. Значення та зміст оцінювання ефективності соціальної відповідальності. 9.2. Методики оцінювання соціальної відповідальності. 9.3. Ключові показники ефективності соціальної відповідальності.		
	Практичне заняття	Практичне завдання – вирішення кейсів, практичних завдань щодо оцінки ефективності соціальної відповідальності організації та розрахунок показників соціальної відповідальності організації	Домашнє завдання	5
	<i>Самостійна робота</i>			

підприємств	Самостійна робота	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять		
ТЕМА 10. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 10.1. Концепція Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні. 10.2. Складові розвитку соціальної відповідальності в Україні. 10.3. Очікувані результати реалізації Стратегії.		
	Практичне заняття	Практичне завдання – вирішення кейсів, інтерактивний діалог «Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні». Семінарське заняття за питаннями: 1. 1. Основні елементи механізму державного регулювання КСВ. 2. Організаційні та соціальні умови розвитку соціальної відповідальності в Україні. 3. Фінансові інструменти розвитку КСВ. Письмова контрольна робота	Колоквіум	10
	<i>Самостійна робота</i>			
	Самостійна робота	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять		
	Іспит			40
	Разом			100

Рекомендована література

Основна

1. Гарбар Ж.В. Корпоративне управління та соціальна відповідальність. Частина 2. Корпоративна соціальна відповідальність: навч. посібник / Ж. В. Гарбар, К. В. Мазур, Т. Г. Мостенська. – Вінниця : ВНАУ, 2020. – 228 с.
2. Золотарьова О.В. Соціальна відповідальність: Конспект лекцій / О. В. Золотарьова, В. К. Лебедева. – Дніпро: НМетАУ, 2018. – 175 с.
3. Соціальна відповідальність : навч. посіб. / Н. М. Сіренко, Т. І. Лункіна, А. В. Бурковська. – Миколаїв : МНАУ, 2021. – 216 с.
4. Соціальна відповідальність бізнесу: навч. посіб. / О. Ю. Гусєва, О. В. Воскобоева, Т. Б. Хлевицька. – Київ : Державний університет телекомунікацій, 2020. – 222 с.

Додаткова

5. Антохов А. А. Інноваційні стратегії соціальної відповідальності бізнесу / А. А. Антохов. – Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 18. – С. 5–10.
6. Глебова А.О. Стратегія корпоративної соціальної відповідальності: формування та реалізація. / А. О. Глебова, В. М. Маховка, С. А. Шулигін. – Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2018. – Вип. 22. – Ч. 1. – С. 52-57.
7. Мостенська Т. Г. Теоретичні підходи до визначення корпоративної соціальної відповідальності : теорії стратегій досягнення конкурентних переваг / Т. Г. Мостенська. – Economics : time realities. – 2018. – № 2 (36). – Р. 79-86.

8. Соціальна відповідальність суспільних інститутів: інноваційний та соціальногуманітарний аспект / за наук. ред. А. Я. Кузнєцової, Л. К. Семів, З. Е. Скринник. – Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. – 287 с

9. Фостолович В. А. Корпоративна соціальна відповідальність в сучасному бізнесі / В. А. Фостолович. – Економіка, фінанси, менеджмент : актуальні питання науки і практики. – 2018. – № 6. – С. 50–61.

Інформаційні ресурси

10. Всесвітня організація по стандартизації ISO [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://isotc.iso.org/>.

11. Експертно-аналітичний портал, присвячений тематиці корпоративної соціальної відповідальності і стійкому розвитку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.csr-review.net.

12. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.

13. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.

14. Сайт Верховної Ради України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

15. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com>.

16. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

17. Соціальне підприємництво в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://socialbusiness.in.ua>.

18. Міністерство соціальної політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/publish/article?art_id=146301&cat_id=146273.

19. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна "Соціальна відповідальність" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=9556>